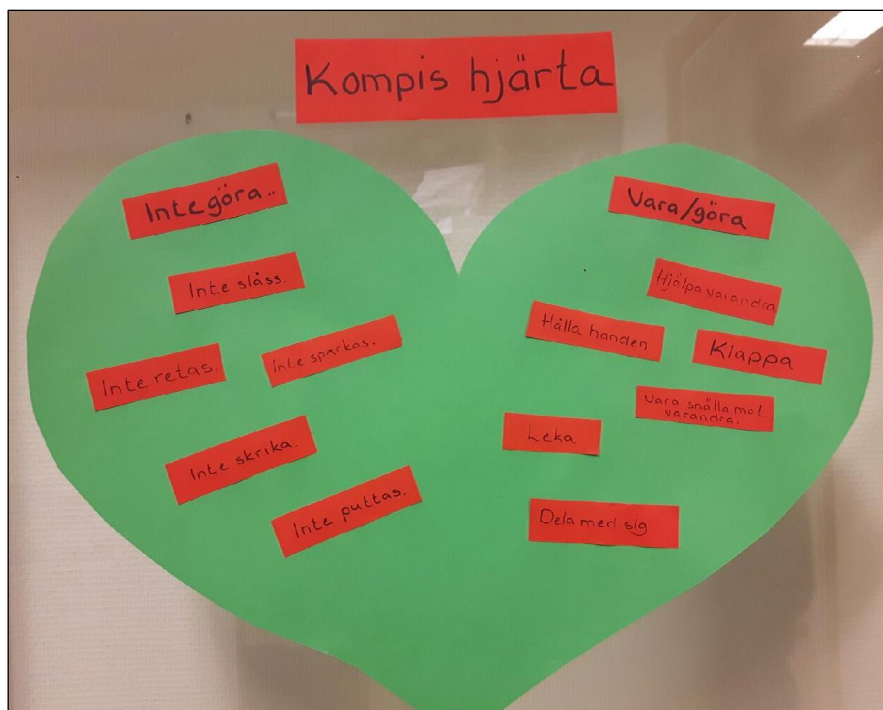

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

År 2017

Förskolan Ulven

Bielkevägen 18

Ulvsunda förskoleenhet

Bromma Stadsdelsförvaltning

**Stockholms
stad**

"Vi vill passa på att påpeka att även om det inom normkritik kan talas mycket om individens rättigheter och möjligheter att utvecklas fritt finns det som vi ser det ingen koppling till individualism och egoism. Snarare tvärtom. Idén är ju att alla ska få utvecklas till trygga och starka individer och då kunna se och uppskatta andra som detsamma, istället för att ha behovet av att osäkert hävda sig själva på bekostnad av andra. En bredare och inkluderande gemenskap är grunden för ett samhälle med empati, acceptans för olikheter och solidaritet."

Författarna till Normkreativitet i förskolan, Karin Salmson & Johanna Ivarsson

Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling år 2017

Förskolan Ulven, Bielkevägen 18

Innehållsförteckning

Grunduppgifter	sid 3
Verksamhetsformer som omfattas av planen Vårt uppdrag, nya regler Arbetet kring att ta fram Likabehandlingsplanen Dokumentation och uppföljning Ansvariga för planen	
Värdegrundsarbete som gjorts under 2016	sid 5
I förskoleenheten På vår förskola	
Utvärdering	sid 6
Främjande insatser	sid 7
Kartläggning	sid 9
Förebyggande åtgärder	sid 10
Rutiner för akuta situationer	sid 12
Begrepp	sid 13
Diskrimineringsgrunder	sid 15

OBS!

- **Kartläggning,**
- **Åtgärdsplan**
- **Uppföljning**

Underlag finns under blanketter i Ulvsundamappen/ Likabehandlingsplan

Omslagsbilden visar Valparnas Kompishjärta

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Ulvsunda/ Åkeslunds Förskoleenhet har omorganiserats fr.o.m. den 1 januari 2017, och innefattar nu 6 förskole adresser.

På de 3 förskolor som tidigare tillhört Ulvsunda förskolor fortsätter vi även detta år med samma struktur kring Likabehandlingsplanen och dess arbete, en gemensam del för alla och men också förskole adress specifika delar.

Vi kommer under året att se över arbetet och hur den nya organisationen ska arbeta och vad de nya reglerna kring arbetet med diskriminering innebär i vår verksamhet.

Vårt uppdrag

Våra styrdokument är Diskrimineringslagen, Barnkonventionen och Läroplanen, Lpfö 98. Arbetet har sin grund i de normer och värderingar som läroplanen och samhället vilar på.

"Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen."

(Läroplanen för förskolan Lpfö 98)

Inför år 2017 är det nya regler från Diskrimineringsombudsmannen, DO.

Fakta

Aktiva åtgärder är ett främjande och förebyggande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på andra sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Bestämmelserna om aktiva åtgärder gäller för arbetsgivare och utbildningsanordnare. Till utbildningsanordnare räknas verksamheter som omfattas av skollagen, högskolelagen och lagen om tillstånd att utfärda vissa examina.

De nya reglerna innebär att arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas i fyra steg. Arbetsgivare och utbildningsanordnare ska:

- undersöka om det finns risker för diskriminering – inklusive trakasserier och sexuella trakasserier – eller repressalier (besträffning) eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter*
- analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts*
- åtgärda – genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter*
- följa upp och utvärdera arbetet*

Arbetet ska genomföras och dokumenteras löpande.

Nya regler 2017, DO

Vi har i vår verksamhetsplan skrivit enhetsmål och vilka arbetsätt som vi har kring läroplansområdet Normer och värden, och Barns inflytande. Våra enhetsmål är:

- Barnen får ingå i demokratiska processer och empatiska sammanhang.
- Barnen inkluderas utifrån sina olika kompetenser och förutsättningar.

Våra ställningstaganden som vår verksamhet vilar på är:

- Interkulturellt förhållningssätt, att alla ska mötas av öppenhet, förståelse och nyfikenhet.
- Normkritiskt perspektiv, att vi reflekterar kring de normer och värderingar som vi i vår förskole kultur erbjuder barnen.
- Projektinriktat arbetssätt där vi utgår från barns intressen och frågeställningar.
- Ett av våra pedagogiska verktyg är pedagogisk dokumentation, där vi tillsammans med barn, vårdnadshavare och kollegor emellan kan samtala och reflektera utifrån olika perspektiv.

(från Ulvsunda förskole enhets verksamhetsplan 2017)

Vi vill att arbetet kring likabehandling ska genomsyra hela vårt vardagsarbete. Arbetssätt kring hjälpsamhet, samarbete, lyhördhet, och gottgörelse hör väl samman med det främjande och förebyggande arbetet som denna plan beskriver. Vi har detta år inte skrivit specifikt kring de olika diskrimineringsgrunderna. Alla hus har boken; Normkreativitet i förskolan och vi fokuserar på kapitlen som handlar normerna kring Ålder och Kropp och kroppsfunktioner under det kommande året.

Vi erbjuder barnen en miljö som utmanar barnen till att pröva själva och att kunna se sitt eget lärande. Förskolepersonalen stödjer barnen att se sina egna möjligheter och tro på sin egen förmåga.

Både barn och förskolepersonal ska känna att de finns med i meningsfulla sammanhang.

Arbetet kring att ta fram en Likabehandlingsplan för 2017

Vi skriver ny Likabehandlingsplan varje år, varje avdelning går igenom sina kartläggningar, dokumentationer och synpunkter och skriver gemensamt för varje förskoleadress.

Normpiloterna, från Bielkevägen och Ulvsunda slots väg 19 och 22, har tagit ett övergripande ansvar för årets plan. Vi har även samtal kring Likabehandlingsplanen i enhetens Utvecklingsgrupp, där en förskollärare från varje avdelning ingår.

Barnen är delaktiga genom att avdelningarna under höstens terminsstart och inskolningsperiod arbetar kring hur vi är mot varandra, vilket förhållningssätt vi har osv. Vilket är ett arbete som fortgår kontinuerligt under hela läsåret. Samtalen sker individuellt, i mindre grupper och i hela gruppen och personalen fångar upp barnens tankar. Personalen gör också den kartläggning som beskrivs senare, observationer kring samspel och kommunikation i gruppen. Barnen har på några av avdelningarna reflekterat med skyddsombuden och förskolechefen kring trygghet och säkerhet på förskolan.

Vårdnadshavares delaktighet sker i huvudsak i de dagliga samtalen, men också vid inskolningssamtalen och utvecklingssamtalen. Tar även upp frågor till diskussion på föräldramöten och på Förskoleråd. Resultatet i Stockholm stads Förskoleundersökning tas tillvara i utvärderingen av planen kring de frågor som är kopplade till barnens trygghet, genus och sociala förmågor.

Ett exemplar av Likabehandlingsplan/ Plan mot diskriminering och kränkande behandling hänger på varje avdelning. Varje avdelning har i uppdrag att berätta hur de konkret arbetar utifrån de insatser och åtgärder som vi beskriver att vi ska göra i planen.

Dokumentation och uppföljning

Samtliga avdelningar arbetar med dokumentation.

Samtal med vårdnadshavare kring det individuella barnet.

Förutom kartläggning i terminsstarten hålls i det systematiska kvalitetsarbetet vid tre tillfällen reflekterande samtal kring barns inkludering. Samtalen sker i alla arbetslag och leds av en kollega.

Förskoleundersökningen.

Ansvariga för planen

Förskolechef, Biträdande förskolechef och Normpiloterna.

Värdegrundsarbete som gjorts under 2016

Alla förskoleadresser inom Ulvsundas förskoleenhet har en egen Likabehandlingsplan. Mycket av det främjande arbetet som görs, görs gemensamt i enheten med koppling till verksamhetsplan och våra ställningstaganden.

Utifrån arbetet kring barnlitteratur har vi nu fokuserat på material och miljöer. Vi har köpt in dockor med olika ursprung och böcker från Olika förlag till samtliga avdelningar. Vi har tagit fram ett kompendium kring den pedagogiska miljön. Boken "Normkreativitet i förskolan" är inköpt till alla förskoleadresser och vi arbetar med ett diskrimineringsområde per termin. Vi startade våren kring Åldersnormer och under hösten med normer kring Kroppen och kroppsfunctioner.

Utvecklingsgruppen har diskuterat boken Norm kreativitet i förskolan och personalen har även uppmanats att göra övningarna i boken tillsammans med barnen.

Vi har tagit upp Rädda barnens handbok "Stopp min kropp", på våra möten, kopierat den till alla förskoleadresser och tagit upp den på föräldramöten. Vi uppmanar t ex inte barn att krama förlåt och vikarier byter inte blöjor och hjälper till på toaletten för att värna om barnens integritet. Vi har tagit fram riktlinjer och rutiner att förhindra sexuella trakasserier.

Vad det gäller mat, när barn äter annan kost, både av religiös orsak eller av andra orsaker så arbetar vi för att servera så lika mat som möjligt. Vi har t ex bytt grisprodukter mot fågel eller vegetariska alternativ.

Under höstens terminsstart och under inskolningsperioderna arbetar vi aktivt med gruppstärkande lekar och andra gemensamhetsaktiviteter, för att ge varje barn möjlighet till att känna sig delaktig och inkluderad. Detta är ett arbete som alltid hålls levande och fortlöper kontinuerligt med aktiva och närvarande pedagoger som alltid har en öppen dialog med barnen.

Under FN-veckan använde vi apparna; Alla barns rätt och Vem bestämmer, för att lyfta Barnkonventionen och dess innebörd.

Under året har några i personalgruppen deltagit vid stadens föreläsningsserie HBTQ-genus och normmedvetenhet. Samtliga Normpiloter var inbjudna till en heldagsföreläsning "Lika rättigheter i förskolan", tyvärr kunde ingen av dem gå ifrån sina verksamheter. Förskolechef, biträdande förskolechef och specialpedagog deltog. Normpiloter har det övergripande och sammanhållande ansvaret i enheten för arbetet kring likabehandlingsplanens arbete.

På vår förskola

På Valparna har vi under året arbetat kring identitet. Vi har arbetat med olika grupper utifrån barnens olika intressen, inte utifrån ålder och kön. Vi uppmuntrar barnen att berätta, att låta alla komma till tals. Vi har även gjort en Kompissol, kring hur vi ska vara mot varandra och lärt en Kompissång. Vi har tillfört material så alla kan känna samhörighet

Vi ser att detta sammantaget har stärkt barnens självbild.

På Vargarna har vi arbetat med delade grupper vid samling och lässtund/vila efter maten så att alla får möjlighet att lyssna på varandra och komma till tals, bidrar även till lugn arbetsmiljö.

Lyhörda för barnens olika intressen, behov och kompetenser, tar hänsyn till det när vi gör gruppindelningar, jobbar med projekt eller andra aktiviteter.

När vi beställer och tillför nytt material är vi lyhörda för barnens intressen och behov.

Gruppstärkande: samarbetsövningar, gemensamma lekar.

Pratar kontinuerligt i samlingar om hur vi ska vara mot varandra och trivselregler vi har.

Barnen tränas att respektera varandra, sätta gränser och samarbeta.

Vi reflekterar och försöker vara medvetna kring hur vi förhåller oss för att inte förstärka normer.

Utvärdering av Likabehandlingsplanen

Vi har utvärderat genom samtal och utifrån de observationer som vi gör och gjort i verksamheten.

Resultatet i stadens Förskoleundersökning för förskolan Ulven, på Bielkevägen 18.

Frågorna:

Mitt barn känner sig tryggt, 68 %, minskat med 12 %.

Mitt barn uppmuntras i att utveckla sina sociala förmågor, 66 %, minskat 16 %.

Jag upplever att barnen på förskolan ges samma möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning, 81 %, minskat med 13 %.

Vi har vid två förskoleråd pratat kring hur vi arbetar för att upprätthålla tryggheten för barnen när vi har vikarier. Även samtal kring respekt och vilket språkbruk som barnen använder har kommit upp från föräldrarna. På personalens möten har förhållningssätt, bemötande, ansvarstagande och rollfördelning på gården diskuterats utifrån den oro som lyfts. Vi behöver berätta för föräldrarna hur vi arbetar konkret kring de olika situationer som uppstår och som har koppling till värdegrundsarbete och Likabehandlingsplanen. Tex hur vi löser och samtalar kring konflikter.

En handlingsplan har skrivits utifrån att föräldrar känt oro kring sitt barn under året.

Vi kan se att vårt synsätt kring normer vidgats, vi startade med att prata mycket om genus men kan idag se att det handlar om betydligt många fler normer som finns inom förskolan. Vilken representation finns, hur välkomnar vi och lyfter olikheten?

Vi ser ett behov av att utveckla vårt arbete med flerspråkighet och interkulturalitet i alla grupper och inte bara i de grupper som har barn med annat modersmål. Vårt uppdrag blir att skapa möjlighet till nya möten för alla barn. Vi kommer att fortsätta lyfta våra ställningstaganden, hur tolkar vi dessa begrepp och vad innebär de konkret i vår verksamhet? Vi behöver skapa tydliga rutiner för årets arbete, skriva in i vårt kalendarium. Tydliggöra Normpiloternas uppdrag i organisationen. Arbeta med "Case" för att göra det tydligt. Vi har tidigare inte kopplat de främjande insatserna till diskrimineringsgrunderna. Vi gör det i denna plan men har valt att ta med alla områden. Vi har valt att arbeta specifikt områden från boken; Normkreativitet i förskolan, för att göra öka vår medvetenhet. Vi kommer att arbeta ytterligare ett år med normer kring ålders och kropp/ kroppsfunktion. Vi kommer att arbeta igenom samtliga områden under kommande år.

Vi behöver tydliggöra rutinerna kring hur vi rapporterar ev kränkningar, inom enheten och uppåt i organisationen. Nya anmälningsblanketter som är gemensamma för Bromma används nu.

Vi kommer att fortsätta att göra en koppling mellan vårt arbete kring Normer och värden och det främjande arbetet. Vi förändrade våra enhetsmål till år 2016 och har skrivit konkreta arbetssätt som är kopplade till dem. De har tydliggjort hur vi kan arbeta kring demokrati och empati i barngrupperna. Vi fortsätter att sprida erfarenheter och kunskap mellan våra avdelningar. Några aktiviteter har introducerats som haft ett tydligt syfte i att låta barnen komma ifrån "jag tänket" och istället se vad man själv kan tillföra till gruppen och vilka kunskaper/ strategier de andra har. "Hackersgrupp", "Pärlplatttavlor", "Kompistavlor" och "Momentmålning" är några exempel på gemensamma arbeten som genomförts av drivkraften av att utveckla samarbete och hjälpsamhet.

Kompisregler har skapats på några avdelningar.

Några avdelningar arbetar också med samtal utifrån Känslokort.

Språksamtal hålls med nya familjer för att samtala kring barnets hemspråk och kultur.

Främjande insatser

Den första insatsen är hämtad från vår Verksamhetsplan för 2017, våra enhetsmål kring läroplanens avsnitt Normer och värden och Barns inflytande

Områden som berörs av de främjande insatserna:

Kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Barnen inkluderas utifrån sina olika kompetenser och förutsättningar.

Förväntat resultat

Alla barns tankar och förmågor tas tillvara, olikheten ses som tillgång

Alla barn ska få pröva, utforska, reflektera och konstruera lärandet enskilt och i grupp.

Alla barn ges möjlighet att använda sig av sina tidigare erfarenheter/ kunskaper i nya sammanhang.

Alla barn ges möjlighet att känna tillit till sina egna förmågor och förstår sin roll i gruppen.

Arbetssätt

- Vi låter barnen använda och pröva olika tekniker, strategier och material vid många olika tillfällen.
- Vi ger varierade utmaningar utifrån barnens egna förutsättningar.
- Vi ska utmana "förskolenormen" för att lyfta varje barns kultur och vilja.
- Vi ska tillföra många "språk" så att varje barn kan hitta sin egen identitet och uttryckssätt och växa med det.

Barnen får ingå i demokratiska processer och empatiska sammanhang

Arbetssätt:

- Vi arbetar med barnen i små grupper där de kan möta varandra och förstå varandras förmågor.
- Vi ska ge alla barn möjlighet att komma till tals och bli lyssnade på.
- Vi tar tillvara på barnens idéer och förmågor för att stärka dem inför sig själva och varandra.
- Vi initierar aktiviteter där vi samarbetar mot ett gemensamt mål.
- Vi använder oss av röstningsförfarande kring vissa beslut för att barnen ska förstå demokratiska processer.

Uppföljning:

Reflektion, intervjuer och samtal med barnen, både individuellt och i grupp.

Genom observation och pedagogisk dokumentation.

Förskole enkäten, frågorna kring normer och värden

Ansvarig:

Avdelningsansvarig/ Normpilot

Ulla Näslund, biträdande förskolechef

Datum när det ska vara klart:

2017-12-31

Dessa främjande insatser gäller för Ulven, Bilkevägen 18:

Mål

- Att barnen samarbetar, kan ta och ge hjälp av varandra.

Arbetsätt:

- Vi synliggör barnens kompetenser. Använda "Skvallerberöm", berätta om barns framgångar inför andra barn.
- Vi uppmuntrar barnen att fråga varandra om hjälp.
- Personalen skall vara aktivt deltagande i leken för att barnen ska lära sig samspel och lekkoder.
- Vi uppmuntrar till lek mellan olika åldrar, speciellt på gården.
- Vi informerar föräldrar kring arbetet i t ex månadsbrev.

Ansvarig: Avdelningspersonalen

Mål

- Barnen har tillgång till miljöer och material som vidgar och utmanar normer.

Arbetsätt:

Vi läser böcker och för boksamtal med barngrupperna. Kring böcker som har koppling till diskrimineringsgrunderna.

Vi benämner inte grupper och indelar utifrån kön, ålder eller annan diskrimineringsgrund.

Vi benämner lekar och lekhörnor med namn som inte kategoriserar och befäster normer.

Varje avdelning ansvarar för att organisera för läsningen och samtalen.

Vi informerar föräldrar kring arbetet i t ex månadsbrev.

Ansvarig: Avdelningspersonalen

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Observation och dokumentation av barnens samarbetsförmåga, hjälpsamhet och gottgörelse under terminens början.

Samtal med barn, enskilt och i grupp.

Vi kommer att observera och dokumentera barns lek i våra pedagogiska miljöer, både inne och ute:

Är alla barn delaktiga i verksamheten?

Har varje barn möjligheter att skapa gemenskap och tillhörighet med andra barn i gruppen?

Hur är samtalstonen mellan barnen?

Genomgång av rutiner och förhållningssätt inför varje terminsstart.

Genomgång av barnsäkerhetsarbetet i oktober/november månad.

Genomgång av tidigare ev incidenter.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller köns uttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Samtal tillsammans med barnen kring hur vi är mot varandra, vilket förhållningssätt vi har.

Dessa samtal ska präglas av en ömsesidig respekt. Där vi utifrån gemensamma erfarenheter skapar avdelningens klimat.

Reflekterande samtal med barnen kring uppkomna situationer, t ex dramatisering av aktuella händelser för att skapa förståelse hos barnen.

I samtal med föräldrar och i Förskoleråden.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Tid för utvärdering kopplat till Likabehandlingsarbetet finns på både vårens och höstens utvecklingsdagar.

Genomgång av den egna avdelningens regler och rutiner.

Resultat och analys

Vi har tagit fram gemensamma ställningstaganden i vår enhet som beskrivits tidigare. Vi fortsätter att fördjupa oss i vad vi befinner oss nu i det normkritiska perspektivet. Hur visar det sig i det vardagliga arbetet, hur vi kan skapa en normkreativitet?

Andelen barn med bara eller annat modersmål är 18,8 % och bland personalen är det 20 %.

Vi ser ett behov av att utveckla vårt arbete med flerspråkighet och interkulturalitet i alla grupper och inte bara i de grupper som har barn med annat modersmål. Vi behöver arbeta vidare med att utveckla våra arbetssätt, bl a kring hur vi kan använda olika IT-baserade hjälpmedel i språkutvecklande syfte.

Men kultur handlar inte enbart om andra länder. Med olika intensitet gör sig också barnkulturs trender sig påmind. I denna kultur finns ofta starka roller som barnen kan behöva möta och arbeta kring tillsammans med oss vuxna.

I arbetet kring normer arbetar vi kring hur vi kan skapa 100 möjlighet för barnen istället för 2. Vi har arbetat kring barnlitteraturen men behöver gå vidare till att se över miljön och materialet. Vi kommer inte att ta bort material utan istället medvetet arbeta med att tillföra en mångfald, andra perspektiv och nyanser kring materialet.

Vi behöver öka samarbetet och observera vad som händer på gården när alla barn är ute. Vi ser att tydliga observationsfrågor underlättar. På ett förskoleråd framkom önskemål om tydlig

Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling år 2017

Förskolan Ulven, Bielkevägen 18

ansvarsfördelning när vikarier arbetar.

Bitningar förekommer även det tidvis, är det en kränkning? Detta arbetas det aktivt med på alla avdelningar när detta uppstår. Vårdnadshavares information kring det som barnen berättar hemma är viktig för vårt arbete. Därför är ett nära samarbete kring förskolans värdegrundsarbete med vårdnadshavare viktigt.

Förebyggande åtgärder

Den första åtgärden gäller hela Ulvsunda förskole enhet.

Områden som berörs av åtgärden

Kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Mål:

Interkulturellt förhållningssätt, att alla ska mötas av öppenhet, förståelse och nyfikenhet.

Normkritiskt perspektiv, att vi reflekterar kring de normer och värderingar som vi i vår förskole kultur erbjuder barnen.

Åtgärd

- Vi arbetar utifrån olika övningar i boken; Normkreativitet i förskolan, för att medvetandegöra oss själva och reflektera i arbetslagen. Varje förskola arbetar på APT kring övningar och avdelningsvis i sin barngrupp kring övningar för barnen. Vi fortsätter ytterligare ett år med Åldersnormer och Kropps och funktionsnormer. Alla pedagoger läser dessa kapitel.
Hur gör dessa normer sig gällande i våra barngrupper?
- Kartlägga hur barnen använder vårt material/ våra miljöer och vilka lekar de möjliggör. Tänka kring förskole traditionella begrepp, benämningar på rum, lekar mm. introducera det nya materialet som vi köpt in för att tillföra fler nyanser.
Erbjuder vi mångfald i vår miljö, känner alla barn sig representerade i den?

Motivera åtgärd

I vårt arbete med Likabehandlingsplan och diskriminering och utifrån strömningar i samhället ser vi att arbetet med allas lika rätt är viktigt i förskolan. Bromma tillhör en av stadsdelarna som har lägst barnfattigdom i Stockholm, ett privilegierat område. Tolerans, respekt och demokrati är aktuellt i alla möten och vi behöver möjliggöra möten för barnen med det kända och det okända.

Vad får respektive *inte får* barnen göra i de olika åldersgrupperna? Finns det en likvärdighet kring de utmaningar och ansvar som barnen får?

Uppföljning i samtal, det systematiska kvalitetsarbetet och genom Förskoleundersökningens svar.

Ansvarig:

Avdelningsansvarig/ Normpilot

Ulla Näslund, biträdande förskolechef

Datum när det ska vara klart: 2017-12-31

Förebyggande åtgärder på förskolan Ulven, Bielkevägen 18

Mål:

Alla barn känner sig trygga på förskolan

Åtgärd

- Personalen fördelar sig över gården så att hela gården är under uppsikt. Vikarier får information om sitt ansvar vid utevistelsen.
- Personalen är observant på barn som är ensamma eller drar sig undan. Viktigt att stämma av vad anledningen är.
- Samtal med barnen kring otrygga platser och situationer på förskolan.
- Barnen uppmuntras att prata med personalen när de känner oro. Att be om hjälp och berätta om kamrater som är ledsna är en styrka.
"Vilken tur att du såg och berättade så att vi kan göra hen glad"

Motivera åtgärd

I Förskoleundersökningen har resultatet på denna fråga sjunkit från år 2014. Även vid Föräldrarådet har det framkommit att barnen inte känner trygghet vid utevistelsen. Vi ser att det är viktigt att barnen agerar kring olika situationer. Passiviteten gör oss medskyldiga.

Uppföljning: Samtal och Förskoleundersökningen

Ansvariga: Avdelningspersonalen

Mål:

Språk som tillgång

Åtgärd

- Arbeta aktivt med att främja ett icke-värderande språkbruk.
- Inkludera olika språk i vår verksamhet.

Motivera åtgärd:

På Förskoleråden har framkommit att barnen utesluter varandra. Vi märker att barnen har ett behov av att kategorisera sin omvärld och de tar hjälp av stereotypa koder. Det ger barnen en väldigt smal bild av hur samhället kan se ut och det är vårt uppdrag att se till att den breddas. Vi vuxna är förebilder i språk. Vi ser ett behov av att utveckla vårt arbete med flerspråkighet och interkulturalitet i alla grupper och inte bara i de grupper som har barn med annat modersmål.

Uppföljning: genom observationer och samtal.

Ansvariga: Avdelningspersonalen

Rutiner för akuta situationer

Policy

Att alla barn ska känna sig sedda och trygga bland barn och vuxna på förskolan. Vi ska upptäcka och agera genast. Alla barn är allas barn.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Reflektions tid varje vecka.

Samtal utifrån Reflektionsprotokollen 3 ggr/ år.

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Men vid uppkomna situationer kan barn och vårdnadshavare vända sig till samtlig förskolepersonal eller till den som de känner mest förtroende för.

Rutiner för att utreda och åtgärda när:

Barn kränks av andra barn

- Vikten av vår närvaro, att lyssna på de inblandade barnen. Ibland ta till t ex dockor, för att barnen ska kunna visa när orden inte räcker till eller vända på situationen och fråga barnet hur det skulle känna om rollerna var ombytta. Viktigt att vi försöker förstå utifrån de olika inblandade barnens perspektiv.
- Genomgång av det inträffade, analys av vår organisation, vår närvaro osv.
- Meddela förskolechefen.
- Att snarast skapa ett möte/samtal med berörda föräldrar för att göra en utredning och skriva en åtgärdsplan. (*Underlag ligger under Ulvsunda/ Likabehandlingsplaner*)

Barn kränks av personal

- Att avdelningen samtalar kring vilket förhållningssätt som ska gälla i arbetslaget vid höstens terminsstart eller när det börjar ny personal i arbetslaget.
- Att göra kollegan observant på att det som händer inte är acceptabelt. Samtalet kring det inträffade ska ske utanför barngruppen.
- Dokumentera det inträffade och meddela förskolechefen.
- Förskolechef kallar snarast till möte, individuellt och/eller i arbetslaget, för att göra en utredning och skriva en åtgärdsplan. (*Underlag ligger under Ulvsunda/ Likabehandlingsplaner*)

Vuxna kränks av vuxna

- Att göra de inblandade uppmärksamma på att det som händer inte är acceptabelt. Samtalet kring det inträffade ska ske utanför barngruppen.
- Dokumentera det inträffade och meddela förskolechefen.
- Förskolechef kallar snarast till möte, individuellt och/eller i arbetslaget, för att göra en utredning och skriva en åtgärdsplan. (*Underlag ligger under Ulvsunda/ Likabehandlingsplaner*)

Rutiner för uppföljning

Uppföljning av handlingsplaner beslutas vid handlingsplanens upprättande.

Uppföljning av förhållningssätt och utvärdering varje termin.

Rutiner för dokumentation

Vid inträffad situation dokumenterar avdelningsansvarig och lämnar vidare till förskolechefen.

Ansvarsförhållande

Avdelningsansvarig och förskolechef

Begrepp

Nedan kommer en förklaring av olika begrepp och Diskrimineringsgrunderna. Förklaringarna är i huvudsak tagna ur Skolverkets material "planforskola" och rfsf.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Främja

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en förskolemiljö där alla barn känner sig trygga och utvecklas.

Förebygga

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Genus

Ett ord som syftar på det sociala könet, eller det sätt på vilket vi reproducerar kön i samhället. Det handlar till exempel om hur vi skapar normer för manligt och kvinnligt i vår vardag genom kroppsspråk, val av kläder, yrken, intressen och så vidare. Hur genus konstrueras beror på historiska, sociala och kulturella sammanhang. Vad som anses vara manligt eller kvinnligt är därigenom något som ständigt förändras.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Interkulturalitet

Ett interkulturellt betraktelsesätt utgår från insikten om att alla människor är kulturbundna och etnocentriska i olika grad. Begreppet syftar emellertid till att motverka etnocentrismen genom en inbegripande helhetssyn på samhällets samtliga kulturer. En distinktion finns mellan begreppen det mångkulturella samhället och det interkulturella samhället. I båda fallen handlar det om samhällen där många olika etniska grupper och kulturer existerar och sammanbor vid sidan av varandra. Ett mångkulturellt samhälle behöver emellertid inte betyda ett integrerat samhälle. Ett interkulturellt samhälle däremot, grundar sig i olika kulturers och etniska gruppers ömsesidiga samverkan och berikande av varandra. "Interkultur" står i detta sammanhang för en process, för något som syftar till och värdesätter interaktion och gränsöverskridande mellan människor från olika kulturer i samhället. (från metoder.nu)

Intersektionalitet

Ett perspektiv som används för att studera hur olika maktordningar hänger ihop med varandra och hur olika identiteter skapas som resultat av exempelvis religiositet, kön, sexualitet, klass och ålder. Hur de olika aspekterna hänger samman ser olika ut beroende på person, grupp och sammanhang.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

Normer

Oskrivna regler, förväntningar och ideal som handlar om vad som anses vara positivt, önskvärt och fördelaktigt och vad som inte är det. Normer är situationsberoende, föränderliga över tid och formas utifrån maktförhållanden.

Normkritik

Uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan ofta kopplas till de normer som råder i förskolan, i skolan, i skolbarnomsorgen eller vuxenutbildningen*, samt i det övriga samhället.

Att tillämpa ett normkritiskt perspektiv innebär att fokusera på de normer och maktstrukturer som gör att vissa personer uppfattas som avvikare och de konsekvenser som kommer av detta. Ett normkritiskt perspektiv skiljer sig från ett toleransperspektiv där syftet innebär att skapa förståelse och empati för människor som utsätts för diskriminering genom att fokusera på de som är "utsatta" och förbise de som "utsätter", vilket även riskerar att befästa normer.

Syftet med att tillämpa ett normkritiskt perspektiv är att synliggöra, problematisera och förändra de föreställningar och normer som ligger till grund för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Tonvikten ligger på att visa de privilegier som tilldelas de som anses passa in i normen. Det är samtidigt viktigt att föra en diskussion om hur normer kring de olika diskrimineringsgrunderna kan samverka och även förstärka utsatthet för exempelvis diskriminering. Exempel på det kan vara hur personers utsatthet påverkas av både normer kring etnisk tillhörighet och kön.

Sammanfattningsvis så handlar normkritiskt arbete om att:

- Synliggöra normer
- Ifrågasätta normer
- Synliggöra privilegier
- Granska egen position

Privilegier

Privilegier är fördelar och förmåner som personer eller grupper får i olika sammanhang utifrån sociala, kulturella, ekonomiska eller andra grunder. Privilegier handlar ofta om sociala och ekonomiska fördelar som personer eller grupper får utifrån rådande normer. Privilegium kan också vara lagstadgade, exklusiva rättigheter som staten ger till vissa personer eller grupper.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Axel går i Evangeliska Fosterlands- Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]

- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storsyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]